

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Propozycje zmian systemowych, pozwalających usprawnić wdrażanie podejścia LEADER / RLKS po 2028 roku

17 czerwca 2026 r.

KUJAWSKO-POMORSKIE

- Propozycja zamiany lokalnych kryteriów wyboru na kryteria określone na poziomie krajowym w akcie prawnym (rozporządzenie / wytyczna), ewentualnie z jednym kryterium lokalnym określonym przez LGD. W obecnej perspektywie finansowej duża część „lokalnych kryteriów wyboru” jest ze sobą tożsama, co wynika min. z rekomendacji zawartych w Wytycznych Podstawowych. Ustalenie kryteriów wyboru na poziomie krajowym pozwoli na sporządzenie kryteriów „zero-jedynkowych”, które nie będą potem podstawą do składania protestów.

KUJAWSKO-POMORSKIE

- Odejście od konieczności przeprowadzania przez Samorządy Województw(SW) szczegółowej kontroli wyboru operacji dokonywanych przez LGD. Perspektywa finansowa po 2028 roku może być już kolejną (czwartą), w której LGD będą uczestniczyć w ocenie i wyborze operacji. W związku z powyższym LGD są już podmiotami doświadczonymi, i można obdarzyć je zaufaniem w procesie wyboru operacji. Podział zadań mógłby wyglądać następująco – LGD ogłaszają nabory i wybierają operacje zgodne ze swoimi LSR, SW oceniają wybrane operacje pod kątem formalnym i merytorycznym, przyznają pomoc i rozliczają operacje.

KUJAWSKO-POMORSKIE

- Zmiana harmonogramów / sposobu ogłaszania naborów przez LGD. Obecnie LGD uzgadnia harmonogram ogłaszania naborów z SW, jednak SW nie ma możliwości takiego uzgadniania harmonogramów z pojedynczymi LGD, aby nabory w ramach LGD z całego województwa się nie pokrywały i nie kumulowały. Powoduje to, że w SW stale jest do weryfikacji po kilkaset wniosków, i nie ma możliwości dochowywania terminów na przyznawanie pomocy. Należy opracować mechanizm, który umożliwi stopniowe przekazywanie wniosków z całego województwa do SW, aby weryfikacja mogła przebiegać w sposób płynny. Takim mechanizmem może być np. wprowadzenie dla LGD limitów na dany rok. LGD aby ogłosić konkurs, musi mieć do zrealizowania wskaźniki. Jeżeli LGD w pierwszym bądź drugim roku realizacji LSR ogłasza konkursy na realizację większości, czy nawet wszystkich wskaźników ze swojej LSR, to w skali województwa (kilkunastu lub kilkudziesięciu LGD) powoduje to wielomiesięczne opóźnienia. Wprowadzenie limitów rocznych, w ramach których LGD mogłyby w danym roku ogłaszać nabory, może spowodować bardziej płynną weryfikację w SW

WIELKOPOLSKIE

- Nie należy rozdzielać funkcji RLKS i LEADERA – to skomplikuje proces wdrażania, ograniczy możliwości realizacji LSR na obszarach wiejskich i uniemożliwi zastosowanie jednolitego podejścia i przepisów obowiązujących dla LGD.
- Konieczność skrócenia drogi wniosków od złożenia do LGD do etapu oceny. Przede wszystkim należy wyeliminować czynności, które się powielają. Praktyka pokazuje, że mimo wezwań do uzupełnienia wniosku na etapie LGD, dokumentacja przekazana przez SW wymaga jeszcze dodatkowych, często kilkakrotnych wezwań.
- Konieczność uruchomienia wsparcia na wczesnym etapie perspektywy finansowej – aby uniknąć spiętrzenia naborów i faktycznego skrócenia czasu wdrażania LSR.
- Zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu do obsługi wniosków od początku uruchomienia wsparcia – obecne doświadczenia pokazują, że problemy techniczne znacząco opóźniły proces oceny wniosków i kontraktacji środków.

WIELKOPOLSKIE

- Wprowadzenie takich zmian legislacyjnych, które nie będą godziły w beneficjentów pomocy za uchybienia popełnione przez LGD (obecny art. 17 RLKS) – proponujemy możliwość konwalidacji błędów popełnionych przez Radę, a w sytuacji, kiedy nie będzie to możliwe – zastosowanie sankcji jedynie na LGD (np. odpowiedni % kosztów zarządzania LSR).
- Opracowanie jasnych wytycznych odnośnie do ubiegania się o wsparcie – obecnie mamy dość duży dysonans pomiędzy zapisami instrukcji wypełniania wniosku (której treść jest znana wnioskodawcom), a wymogom wynikającym z instrukcji stanowiskowej (która obowiązuje w SW). Brak spójności już pomiędzy tymi dokumentami prowadzi do konieczności wystosowywania obszernych wezwań do wnioskodawców, które – poza tym, że wydłużają czas oceny wniosków – dodatkowo spotykają się z brakiem zrozumienia ze strony podmiotów ubiegających się o pomoc. Szczególnie kłopotliwe jest badanie racjonalności planowanych wydatków. Proponujemy znacząco ograniczyć czynności w tym zakresie (np. poprzez ustalenie progów kwotowych, dla których należy prowadzić badanie po stronie SW, jak również poprzez przeniesienie ciężaru dowodowego na wnioskodawców).

DOLNOŚLĄSKIE

Propozycja powrotu do zasad wyboru oraz rozliczania projektów grantowych obowiązujących w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

- Obowiązujące regulacje zaburzają równowagę pomiędzy procesem oceny i obsługi wniosku o przyznanie pomocy a procesem obsługi wniosku o płatność. W szczególności kwestie związane z weryfikacją racjonalności kosztów, spełnianiem warunków podmiotowych i przedmiotowych oraz oceną kwalifikowalności i zakresu kosztów zostały przesunięte na etap rozpatrywania wniosku o płatność. W naszej ocenie elementy te powinny zostać jednoznacznie zweryfikowane na etapie oceny wniosku o przyznanie pomocy, przed zawarciem umowy. Dopiero po potwierdzeniu racjonalności i kwalifikowalności planowanych wydatków oraz zgodności operacji z warunkami przyznania wsparcia powinno następować podpisanie umowy, która określa prawa i obowiązki stron oraz zatwierdzony zakres realizacji projektu. Obecny model powoduje, że w chwili podejmowania decyzji o zawarciu umowy nie jest znany ostateczny zakres kosztów i wydatków, które zostaną uznane za kwalifikowalne, co osłabia znaczenie umowy jako podstawowego instrumentu potwierdzającego zakres przyznanej pomocy.

DOLNOŚLĄSKIE

- Propozycja powrotu do zasad wyboru oraz rozliczania projektów grantowych obowiązujących w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.
- Przyjęte rozwiązania budzą również istotne wątpliwości przedstawicieli Lokalnych Grup Działania. Istnieje bowiem ryzyko wystąpienia sytuacji, w której na etapie weryfikacji wniosku o płatność samorząd województwa zakwestionuje kwalifikowalność lub zakres kosztów, pomimo że grant został już zrealizowany, a wydatki zostały poniesione zarówno przez grantobiorcę, jak i Lokalną Grupę Działania. Taki model postępowania generuje istotne ryzyko finansowe dla podmiotów zaangażowanych w realizację projektów grantowych oraz ogranicza pewność prawną procesu przyznania i wypłaty pomocy.

LUBELSKIE

- W obecnej perspektywie duży problemem stanowi niedopasowanie pomiędzy wytycznymi, a systemem CSOB wraz z jego licznymi błędami, ograniczeniami i stopniowo wprowadzanymi nowymi funkcjami.
- Istotnym usprawnieniem procesu wdrażania przyszłej perspektywy byłoby opracowanie nowych wytycznych w porozumieniu z osobami odpowiedzialnymi za obsługę systemu.
- System powinien być w pełni przygotowany przed uruchomieniem pierwszych naborów, co pozwoli uniknąć jego bieżących modyfikacji w czasie ich prowadzenia.
- W systemie CSOB brakuje modułu dotyczącego kontroli i oceny zamówień publicznych.
- Korespondencja możliwa jest wyłącznie za pośrednictwem ARiMR i dotyczy jedynie pism proceduralnych.
- Aplikacja nie posiada funkcji powiadamiania użytkownika o wpływie korespondencji lub przekazaniu dokumentacji do oceny.

LUBELSKIE

- Brakuje jasnych wytycznych dotyczących postępowania z dokumentacją odnoszącą się do zamówień realizowanych poza zakresem ustawy PZP, w szczególności w zakresie terminu jej złożenia oraz etapu realizacji projektu, na którym dokumentacja powinna zostać przedłożona do oceny.
- Jasne zasady postępowania w przypadku złożenia do kontroli zamówienia przez podmiot, który mimo nie podlegania ustawie PZP, przeprowadził takie postępowanie. I czy możliwe jest zastosowanie korekty finansowej zgodnie z taryfikatorem.
- Jak powinna odbywać się kontrola zamówień w przypadku zamawiających sektorowych, obecnie brak takich uregulowań w procedurze kontroli zamówień publicznych.

**Dziękuję za uwagę:
Elżbieta Siemiątkowska**